

УОЛТ УИТМАН ПЕСЕН ЗА ИЗЛОЖЕНИЕТО

Превод от английски: Владимир Свинтила, 1992

chitanka.info

1.

*(О, малко работи увреждат на работника,
колко близко води неговият труд до Бога,
влюбен труженник във времето и във
пространството!)*

*Най-сетне, не само да създаваш или да откриваш,
но отдалеч да донесеш това, което вече е открито,
да му дадеш от твоята самоличност,
от средните ни качества, безбрежност,
свобода,
да изпълниш едрата, оцепеняла маса със религиозен
огън,
не да отхвърлиш или разрушиш,
ами да вземеш, да свържеш, да възстановиш
и не само да изпълниш, а и да командваш,
повече да следваш нежели да водиш —
това са също тѝ поуците на тоз Нов свят, защото
колко малко нов е Новият в последна сметка
и колко стар е Старият ни свят!*

*Дълго, дълго расла е тревата,
дълго, дълго е валял дъждът,
дълго, дълго глобусът се е въртял около себе си.*

2.

*Ела от Гърция или от Йония, о, Музо!
И моля, зачеркни тези огромни, надплатени сметки
—
сюжетите за Троя и за Ахилевия гняв, скитанията
Одисееви
или Енееви, сложи „Премести се!“ или „Под
наем!“*

на скалата, на покрития със сняг Парнас,
повтори го във Йерусалим, сложи известието
горе
върху портите на Яфа и на хълма Мориа, туй
същото сложи
върху твоя немски, френски, италиански замък,
върху твоите италиански сбирки, защото — знай —
една по-хубава, по-свежа, по-заета сфера,
едно просторно неописано владение те чака, иска
те.

3.

Във отговор на нашето послание, или по-скоро в
отговор
на собствената си от време хранена
наклонност,
свързана с една естествена, неотразима
гравитация,
тя идва! Чувам шум от дрехата ѝ,
чувствам как ухае нежно нейното дихание, виждам
как божествено пристъпва, как със
любезност
наоколо си се оглежда върху тази сцена.

Тя, дамата на дамите! Да вярвам ли наистина,
че тези стари храмове, класическите скулптури,
че нищо не успя да я съдържа — ни сенките на Данте
и Вергилий, ни милиарди спомени, поеми стари,
всякакви асоциации не са могли да я
намагнитизират,
да я задържат че тя запусна всичко туй и че е тука!

Да, ако позволите да се изразя така,
аз виждам я, дори и вие да не можете,
същия безсмъртен дух, във който са изобразявали
земята,
красотата, дейността и героизма.

От еволюцията си дошла, привършила със
пластовете
на предишната си тема, скрита и покрита
от сегашното, от основанията на сегашното,
свършена,
във времето умряла, гласът ѝ при изворите на
Кастиля,
безмълвни строшени устните на египетския сфинкс,
безмълвни всички тези с вековете борили се
гробници,
свършени, за съжаление, епическите цикли в Азия,
героите със шлемове в Европа, свършени са
някогашните
възвания към Музата, зова на Калиопа, млъкнала
завинаги,
а Клио, Мелпомена, Талия са мъртви,
свършени тържествените ритмуси на Уна и на
Ориана,
свършени са приключенията на свещения Граал,
Йерусалим е шепа пепел, от ветровете разпиляна и
угаснала,
потокът кръстоносци, среднощната войска от
сенки
бърза в утрото, Амадис и Танкред изчезнали със
Карл Велики,
Оливер, Роланд са си отишли, Палмерия
чудовището
е заминала, изчезнали са кулите, които Ъск
във своите води е отразявал, Артур изчезнал е
със всичките си рицари, Мерлин със Ланселот и
Галахад
изчезнали са, разсеяли са се като че изпарения.
Минали са! Минали са! Минали за нас, завинаги е
минал
този някога тъй мощен свят, сега изпразнен,
неодушевен и призрачен, покрит с бродерии,
предизвикателен

и чуждестранен свят с разкошни митове,
легенди,
с царете си и с гордите си замъци, с духовниците си
и с аристократите, със светските си дами,
преминал
е под гробищния свод, положен в саркофаг с
венец,
оповестен от шекспировите пурпурни процесии,
опян от Тенисъновата сладостна и тъжна
рима.

Аз казвам, виждам я, приятели — и вие да не
можете! —
тая знаменита емигрантка (която твърде се е
изменила
от ония дни, макар и да е същата, която е пътувала
значително) дошла направо тук на randevу,
с енергия пробивала си път и като крачела през
бъркотията,
от тътен на машини, от писъци на свирки
несмутена
и нито за момент уплашена от филтрови тръби и
газometri
и от изкуствените торове, усмихната, доволна,
с доловимо намерение да заживее тук, тя тук е,
инсталирана във магазините за кухненски
потреби.

4.

Но чакай, не забравям ли доброто си домашно
възпитание?
Да ти представя чужденката (за кой ли друг живея,
за да го възпявам?) аз на теб: Колумбия.
Добре дошла, безсмъртна моя, от името на
свободата!
Дай ръка и от сега нататък двете нека бъдете
сестри.

Не се страхувай, Музо! Вземи от мене истинските
нови дни
и пътища, и с тях се обгради, признавам
откровено —
странно, странно племе с нови нрави и въпреки това
пак старото човешко племе, същото отвътре и
отвън,
лицата и сърцата същите, и чувствата, съгласията
същите,
оная съща древна обич и същата оная красота и
нравственост.

5.

Не те презираме, Стар свят и нито се откъсваме
от тебе,
(синът възможно ли е от бащата да се отдели?),
назад погледнем ли към теб и видим ли те
пак зает със своя дълг, със своето величие,
приведен върху миналите векове и да градиш,
и ние почваме за нас си да строим сегашното.

По-мощни от египетските гробници,
по-хубави от храмовете на Елада и на Рим,
по-горди от Миланската скулптирана и вдъхновена
катедра,ла,
по-живописни и от замъци край Рейн
възнамеряваме да изградим над всички
събора на светата ни индустрия, не гробница —
опора за живота, за практичните открития.

Като видения наяве, додето нея, виждам
както я въздигат, изучавам я, предсказвам
нейния интериор и външност, разнообразния
ансамбъл.

Около един дворец, по-извисен, по-хубав, по-
просторен

от дворците досега, съвременното чудо на
света,
надхвърлящо и седемте в историята, ред върху ред
се извисяват от желязо и стъкло фасади,
радващи небето, слънцето и оцветени с весели бои
—
бронз, лилаво, жълтеникаво, зелено, алено и морско
синьо
над чийто златен покрив ще се вее твойто знаме,
Свобода,
до знамето на Щатите и знамето на всякоя страна.
Тъмна хубави по-малки сгради ще са скупчени
наоколо.

Нейде вътре зад стените им ще почне целият
напредничав и свършен живот. Ще го опитат,
ще го преподават, ще го развиват, видимо ще го
показват.

Не само тоз цял свят на труд, на търговия, на
продукти —
и всичките работници в света ще бъдат тук
представени.
Тук ще проследиш във постоянно действие през
всички
степени потока на културата, материали тук
пред твоите очи ще сменят формите си като по
магия,
памука ще набират сякаш на полето, ще бъде
изсушен,
почистен, чепкан, балиран, преден в нишки, изтъкан,
ще видиш тук ръце на работа в стари
производства
и във всички нови, ще видиш всякакви зърна и как
брашно
се мели, след това как месят и опичат хляба,

ще видиш рудата на груби късове от Калифорния
или Невада

да се върти, ще видиш как словослагателят
набира,

ще научиш що е печатарския компас, ще гледаш
удивен

как пресата на Хау притиска вихрово
цилиндрите

и разделя отпечатаните листи сигурно и бързо,

ще гледаш фотоапарат, модел, часовник,
карфица, гвоздей да ги правят пред самите ти очи.

В просторни тихи зали музеят ще ти прочете
безкрайния урок

за минералите, във друг за гори, растения и
вегетация,

във друг — животни, животински мир, развитието
на живота.

Една голяма сграда ще е музикален дом, ще има
други

за изкуства, за учения, науки, всичко ще е там,

нищо няма да се пренебрегне, на почит ще е
всичко,

всичко ще намери тук подкрепа, ще се представи в
образци.

6.

(Това, това и пак това, Америка, ще бъде твоите
пирамиди,

твоите обелиски, Александрийския ти фар,
градините на Вавилон и твоя олимпийски храм.)

Жените и мъжете, които не полагат много сили,
ще бъдат съпоставени със хората, които ги
полагат,

със полза и за прослава всекиму,

за твойта, Америка, за твойта, вечна Музо!

*И тук ще се заселят мощните матрони!
В широкия ни свят по-всеобхватен и от стария,
пронизал с ехото си дълги, дълги векове, които идат,
за да звучат различни, горди песни с по-могъщи
теми,
практичен, пълен със покой живот —
жизнота на народа, не, самия ни народ,
издигнат, озарен, окъпан в мир, избран и сигурен в
мира.*

7.

*Стига теми за войни! Но стига и войни!
От днес нататъка пред тръпния ми поглед да се не
завръща
гледката на почервенелите, осакатените тела!
Този ад разтворен! Кървави набези, хубави за диви
тигри,
за вълци със оплезени езици, не за разумни хора,
наместо туй започвайте кампания в индустриите,
с необуздани армии заети с инженерстване,
сигналните ти флагчета, о, труд, освободени в
бриза!
И твоите тръби, тръбящи радостно и ясно!*

*Стига старата романтика! Стига повести,
интриги и пиеси
за чуждестранни дворцови истории,
стига тез любовни стихове, озахарени в рими, тез
интриги
и любовни похождения на незаети хора,
подхождащи
на нощните банкети само, където двойките се
хлъзгат
с късната мелодия и за нездравни развлечения,
екстравагантно пропиляване на средства,
практикувано*

от малцинства с парфюми под омагьосаните
канделабри.

Към вас, почитани сестри със здрави чувства,
издигам аз гласа си за далеч по-важни теми,
за поети и изкуства, които да възнеят
настоящето,
да обяснят на средния човек прославата
на ежедневието му труд и занаята му,
да обяснят във песни, че упражненията, че
животът —

погледнато химически — не ще да бъдат
възпрепятствани:

ръчен труд за всекиго и всички, оран, копан със
мотики,

изкопчийство, садене, грижи за дърветата,
за храстите, за растенията, за цветята, да види
всеки мъж и всякоя жена наистина, че прави
нещо,

да вземе чука и триона, да добие някакъв похват
във дърводелството, тапицерството и
бояджийството,

да работи като шивач, шивачка, болнична сестра,
прислужник в ресторант и портиер,
да изнамери нещо малко, остроумно, дето да
помогне

във прането, готвенето, чистенето и да не
счита

за нещастие, когато му се случи да помага в тия
работи.

Аз те пренасям, Музо, днес и тук,
всички занимания и задължения, далечни или близки,
умора, здравата умора с пот, безкрайна, без
прекъсване,
стария практически товар, интереси, радости,

семейството, роднинството, детинството,
съпрузите,
домашния комфорт самият дом и всичко, спадащо
към него,
храната, нейното опазване — приложна химия,
каквото образува средното, завършеното, силното
—
нежнокръвния човек, завършената дълголетна
личност,
каквото дава на сегашния живот и щастие, и здраве
и вае неговия дух за предстоящия живот.

Със най-последни връзки, трудове и вътрешния
кръговрат
в света, с мощта на парата, петрола, газа,
тези триумфи на епохата, с атлантическия
деликатен кабел,
железница за Пасифика, Суецкия канал, Мон
Сени
и Годар, тунелите под Хусък, моста в Бруклин,
земята — цялата опасана в железни релси,
във линии на параходи, бродещи по всичките морета,
нашата окръгленост, въртящия се глобус нося
аз.

8.

И ти, Америка,
потомството ти тъй се извишава,
ти самата по-високо се издигаш върху всичко
с победата в лявата ти длан, във дясната ти — със
Закона,
ти във съюз обединяваш всичко, сливаш, абсорбираш,
толерираш всичко — аз вечно те възпявам.

Теб също тъй, Земя,
със цялата просторна география, многообразна и
далечна,

*от теб закръглена ведно, в един всеобщ и глобусен
език,
една всеобща, неделима орис, дадена на всички.*

*В намеците, със които ти удостояваш
своите министри строго, аз възплъщавам
своите
теми, назовавам ги със тях, за да мога да ти ги
представя.*

*О, виж, Америка (и ти, неизразима моя гостенко-
сестра),
за тебе преминават в строй водите в твоите земи.
Виж! Твоите полета, фермите ти, твоите лесове и
планини
като във шествие прииждат.*

*Виж и самия океан,
със кораби върху въздигащата му се необятна гръд,
виж дето белите платна, от вятъра издути,
са изпъстрили зеленото и синьото,
виж параходите, дето идват и отиват, които
влизат
и излизат от пристанището,
виж сумрачни, възнуващи се дълги знамена от дим,
виж и Орегон, далеч на Север и на Запад,
или във океана, там далеч, щастливите ловци със
брадви,
стоят цял ден във ръцете си със брадви.*

*Виж в езерата твоите пилоти с техните кормила,
твоите гребци, как ясена се чупи в мускулестите
ръце.*

*Там, до пещта и наковалнята,
виж силния ковач своя чук толкоз здраво,*

високо го издига и стоварва с радостен
тътнеж,
като че врява някаква от смехове.

Виж откривателския дух навсякъде, виж бързите
патенти,
виж постоянните си работилници, леярните, дето
се издигат,
виж, от комините им бликат огнени езици.

Виж нескончаемите ферми на Север и на Юг,
богатите си щати — дъщери на Изток и на Запад,
различните продукти на Охайо, Пенсилвания,
Мисури,
Джорджия, Тексас и другите,
безкрайните жита, треви, захар, олио, ориз, коноп и
хмел,
хамбарите препълнени, безкрайните товарни
влакове,
пълните догоре складове, лозите, дето зреят
гроздовете,
ябълките във овощните градини, неизмеримите
гори,
говеждо, свинско, твоите въглища, картофи,
твойто злато
и сребро, желязото неизчерпаемо от твоите
мини.

Това е твое, о, свещен Съюз!
Ферми, кораби, дюкяни, рудници, фактории,
хамбари,
Сити и Щатът, Север, Юг, съоръжения и агрегати,
ний посвещаваме на теб, Майко, вдъхваща ни
трепет,
всичко посвещаваме на теб.

Ти, абсолютна покровителко! Ти, бастион за всички!

Добре го знаем, всекиму ти даваш всичко (щедра
като Бога),
без тебе няма всичко, няма всекиму, няма нито дом,
земя,
без тебе няма кораб, нито мина,
без тебе никой не е днес обезпечен,
без тебе няма даже дреболия някаква
и ни един единствен ден обезпечен.

9.

И ти, емблемо, вееща се върху всичко!
Нежна хубост, само думичка една към теб
(тя може да е изцелителна), помни,
че никога не си била така суверенна като днес,
аз виждам съм те в други сцени освен тия да
плющиш,
о, знаме, не тъй докарано и цялостно,
и свежо разцъфтяло в гънки недокосната коприна,
аз съм те виждал окъсано, да виснеш върху своята
дръжка,
или да те притиска върху гърдата си знаменосец-
юноша
с отчаяни ръце, ожесточено зарад тебе да се
бият
на живот и смърт и да се бият дълго, посред
топовен рев
и всякакви проклетия и стонове, и вик, и
залпове,
и движеща се маса хора като диви демони измрели,
единствен жив останал със лице одимено,
опушено,
потънало във кръв — поради туй, ти хубост моя,
да се развяваш като днес уверено ей тука
видях да пада не един прекрасен мъж.

Сега си Тук и с тези, и оттогава си във мир,
и всичко твое е, о, знаме!

*И тук и отсега за тебе всичко е, универсална Музо!
И ти за тях си всичко! И тук от днес, Съюз,
е всичко твое, трудът на всички, всички трудещи са
твои!*

*Никой не е отделен от теб от днес нататък,
та и ние*

*(какво е детска кръв, в последна сметка, ако не е
кръвта*

*на майката? Животът и трудът, какво са те,
ако пътища не са към вярата и към смъртта?).*

*И ако ний преизчисляваме неизмеримото богатство,
то е за тебе, скъпа Майко, ний цялото го
притежаваме,*

*недей да вземаш песента ни, представлението ни
за някакъв суров продукт или изгода, те са за
тебе,*

за душата в тебе, електрическа, духовна!

*Фермите си и откритията си, житата
притежаваме*

във тебе, градовете, щатите — във тебе!

*Цялата си свобода във тебе. Животът ни във
теб.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.